

D. Laulud koosjadest ja abielust

67. UNENÄGU.

Vändra.

1-4. Mō - tel - ge, me - hed mō - nu - sad,
ar - va - ke, poi - sid a - ga - rad, mis ma öö - si
u - nes nä - gin, u - nes nä - gin ui - nu - de - sa!

Mōtelge, mehed mōnusad,
arvake, poisid agarad,
mis ma öösi unes nägin,
unes nägin uinudes!

5. Kask ja kuusk oli aidateel,
sarapuu oli saunateel,
toomingas oli tareteel,
pihlak pikka muru pääl.

Mes sest mōista, minagi mōistan:
10. kask ja kuusk oli äia-ämma,
sarapuu oli vana ema,
pihlak pikka peiukene,
tooming tutti neiukene.

Ules kirjutanud P. Kurg Vändra kihelkonnast 1906. a. (EÜS III 34
(10) ja 52 (10)).
Märkus. Viis rütmiliselt korraldatud valimiku koostaja poolt.

68. KAASA KAUDEL.

Türi.

1-2. Oi mis ku-kun, kurva lindu, oi mis ku-kun, kurva lindu.

Oi, mis laulian, halva lapsi,
või mis kukun, kurva lindu —
oi minu oma siin ei ole
ja minu kaasa siin ei kasva!
5. Oi minu oma Hollandisse
ja minu kaasa kaugeelle.
Tuul tal tuhat tervist viigu,
aeateevas armusida!

Laulnud Mihkel Kaermann, 43 a. vana, Türi kihelkonnas, Kirna vallas 1908. a. Ules kirjutanud H. Siimer (EÜS V 584 (50) ja 685 (128b)).

69. EI LÄHE OMA KÜLLA.

Simuna.

1-4 Mei-e kol-med õ - ek - sed, väl-jal kol-med
o - rak-si - de, ko - du kol-med ko - si - 1a-sed:
5. ü - hed o - lid vik - sid Vil - jan-dis - ta .

Meie kolmed õekesed,
väljal kolmed oraksed,
kodu kolmed kosilased:
ühed olid viksi Viljandista,
5. teised tarka Tammikusta,
kolmandad oma külasta.

Mina aga, ella eidekene,
kas läen viksi Viljandisse,
või läen tarka Tammikusse,
või läen oma külassse,
oma küla kõrgeela,
oma valda valgeela,
oma pere peeneela?

10. Mis kodu kanad munevad
ehk need aned auduvad,
need mina peidan peigudele,
kannan oma kaasadele,
annan oma armadele.

Laulnud Anna Eilu, 50 a. vana, Simuna kihelkonnas, Rakke kūlas
1908. a. Üles kirjutanud H. Siimer ja V. Rosenstrauch (EÜS V 741 (22) ja
819/20 (79)).

70. LÄHEN, KELLELE LOODUD.

Viru-Jaagupi.

1-4. Tu - le a - ga mul - le, neit - si - ke - ne!
Mul on ūe ū - na-pui - ne, kar - ja aed on
kan-gas - tes-ta, pi-nud on pee-nis-ta luus - ta.

«Tule aga mulle, neitsikene!
Mul on ūe ūnapuine,
karjaaed on kangastesta,
pinud on peenista luusta,
5. aiad on allivattelista.»

10. Mina kuulin, jälle kostin:
«Ei mina sinule tule,
ma läen sellel, kel on loodud —
oleks tal agune aeda,
vitsast veanatud värvavad.
ölekõrrest ūekene.»

Laulnud Mai Plōks, 86 a. vana, Viru-Jaagupi kihelkonnas, Rägavere vallas, Põlula külas 1914. a. Üles kirjutanud J. Sollmann ja V. Rosenstrauch (EÜS XI 1087 (14) ja 1103/4 (12)).

71. MEELDIVALE MEHELE.

Halliste.

1-2. E - mä - kei - ne , en - ne - kei - ne
ää - räk mu pan - na pai - ga tō - tu!

- Emäkene, ennekene,
ärä'p mu panda paiga tōttu,
andak ära aseme tōttu!
Pal'las jää ma paiga tōttu,
5. alasti aseme tōttu,
kehvas kirja karja tōttu.
Äia mul ärä koolenesse,
ääl ärga tapetas;
ämmä ärä koolenesse,
10. ämmäl lehma tapetas;
küdü läääb külä väüsse,
küdü viib oma obese;
nadu viiasse mehele,
nadu viib lauda lambeida —
15. pal'las jää sis paiga tōttu,
alasti aseme tōttu,
kehvas kirja karja tōttu.
Pane mu mehel meeble tōttu,
kaasal kaala armu tōttu.
20. Kui meil õnne, siis eläme;
kui meil tervist, teeme tüüda —
taskun tantsib meil obene,
kaukaen meil kirja karja.
Kui meil õnne, siis eläme,
25. kui meil tervist, teeme tüüda.

Laulnud Mai Viil, 60. a. vana, Halliste kihelkonnas, Kaarli vallas, Torimu talus 1906. a. Üles kirjutanud J. Aavik ja J. Sakkeus (EÜS III 234 (43) ja 395/6 (75)).

72. VAESELE MEHELE.

Sangaste.

MM ♫ = 210

Kes taht keh-vä - le min-nä, ku-a as-tu
 al-võm-bõl? Ma piä keh-vä - le mi-ne-me,
 ma piä ast-ma al-võm-bõl Ma kua keh-vä
 kin-de - i - dä, umb-lõ al - va am-mõ-id
 Keh - vä kin - da saa ki - re - vä,
 al - va am - mõ saa i - lus.

Kes taht kehvale minnä,
 kua astu alvõmbõl?
 Ma piä kehvale mineme,
 ma piä astma alvõmbõl.
 5. Ma kua kehvä kindeidä,
 umblo alva ammõid.
 Kehvä kinda saa kirevää,
 alva ammõ saa ilus/õ/.

Laulnud Marta Kiršbaum, 78. a. vana, Sangaste kihelkonnas,
 Sangaste vallas 1925. a. Üles kirjutanud E. Päss (AES, Fon. 85c ja AES, MT
 117, 52).

Laulik Mari Kaskmann Haljalast.

73. METSAST MEHELE.

Haljala.

re,

Mis on vae-se-lapse palka? Metsast vii-ak-se me-he-le.

1) var. 1) var. 2) var.

Mis on vaeselapse palka?
Metsast viiakse mehele,
kannu otsast kaasa juure.

5. | Kes on tema pulmalised?
Metsa puud on pulmalised,
kased valged kaasalised.

Laulnud Mari Kaskmann, 56 a. vana, Haljala kihelkonnas, Varangu vallas, Rutja külas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak (EÜS X 1436 (12d-f)).

74. KUIDAS LÄHEN VANALE?

Puhja.

1-2. Kui-das lää mi - na . va - na - le ,
va - na - le , va - na va - ra - le ?

Uleskirjutajate andmed rütmikohta on erinevad. E. Eisenschmidt kirjutab: «Esimesed kaks rida laulduud, palun rõhkusi tähele panna! [Kuidas lää mina vanale, / vanalé, vana varále?]»

- Kuidas lää mina vanale,
vanale, vana varale?
Kuidas anna mina vanale suuda?
Suud kui surnule siale,
5. kätt kui külmäle kivile.
Käänä kül'le, levvä külmä,
käänä säl'lä, levvä saina.
Ennemb võta kirbuga kõnelda,
lutikega lusti lüvvä.
10. Ennemb makas kivi man —
kivi ei kisu, kand ei kaku.
Kui mina anna noorele suuda,
suud kui soojale leiväla,
kätt kui siidirätikule.

Laulnud Vihandu ema, 78 a. vana, Puhja kihelkonnas, Kavilda vallas 1909. a. Üles kirjutanud M. Pehka ja E. Eisenschmidt (EÜS VI 719 (23) ja 749/50 17)).

75. KAASA EI PANE KASVAMA.

Torma.

1-2. Oh se - da en - nis - ta e - lu - da, oh
 se - da en - nis - ta e - lu - da, kal - list ka - su -
 - pōl - ve - kes - ta, kal - list ka - su - pōl - ve - kes - ta.

- Oh seda ennista eluda,
 kallist kasupōlvekesta,
 kui elasin isa tuassa
 ja veerin ema kambrisse!
 5. Veerin kui muna murule,
 käisin kui käbi külasse,
 kasvin kui kanepikiudu,
 linakiudi lemandasin,
 veeretasin vee kaevusta.
 10. Kasvin kurja kaasa vastu.
 Kaas ei pannud kasvamaie,
 kaas jo küsis kangaida,
 mees jo meeliriidiida,
 iga kuussa uue kuue,
 15. iga nädal neljad särgid.

Laulnud Kõnnu mõisa teenija Torma kihelkonnas. Kirja pannud A. Reilian. Ümber kirjutanud ja OES-ile saatnud E. Schultz-Adaievsky 1884. a. (OES, SK 519, 17 (8)).

76. JOODIKUL MEHEL.

Karuse.

Ju - mal a - ga oit - ku, Maarja kait - s - ku,

ju - mal a - ga oit - ku, Maar - ja kaits - ku.

4. Kis saab joo - di - ku me - he - le,

kis saab joo - di - ku me - he - le.

Ä - ra juub ä - rjad, ä - ra o - bu - sed,

ä - ra juub ä - rjad, ä - ra o - bu - sed.

Jumal aga oitkü, Maarja kaitsku
seda lasta sündimasta,
ema ilmal kandemasta,
kis saab joodiku mehele!

5. Ära juub ärjad, ära obused,
ära juub ruunad rakkeesta.

Kus u joodiku obune,
lakukoera lauku täkku?

Läks tema Pärnust suula tiuma —

10. Siimule jõi soolatündri,
Audru rahtli raudavankri,
Ellamal jõi elde ruuna,
Kalli kõrtsi kalli ruuna,
Väänjale veripunase,

15. Ristile jõi riimukese,
teise Ristil teise riimu,
Mustule jõi musta mära,
Vatla mäel jõi valge ruuna,
Kotil jõi koidukarvalise,

20. Anila jõi anikarja,
Kuivaste jõi kuked-kanad.

Siis läksi meesta otsima
ja läksi kõrtsi uksest sisse.

25. Vat kus seisvad vōlanumbrid
viinavaadi vitsa peal ja
õllevaadi otsa peal.

Laulnud Leenu Aumann, 73 a. vana, Karuse kihelkonnas, Paatsalu vallas, Lõo külas 1933. a. Üles kirjutanud H. Tampere (ERA III 7, 94/5 (29) ja ERA II 56, 278/9 (2)).

77. JOODIKUL MEHEL.

Kolga-Jaani.

1-4. Oh se - da õn - nis - ta e - lu - da.
kal-list ka - su - põl - ve - kes-ta, kui me kas-vi-
-me ko - dus-sa, ist - si - me i - sa tu - as-sa.

- Oh seda õnnista eluda,
kallist kasupõlvekestä,
kui mina kasvin kodussa,
istsin isa tuassa,
5. veerin venna õue peale!
Olin kui uba ilusa,
käisin kui käbi kenasti,
uaõisi uhkeesti,
marjavarsi valgeeste.
10. Emäkene, memmekene,
kui olin isakodussa,
kasvin taadi kammerisse,
veerin venna õue peale,
siis ma sõin seda kalada,
15. mis tuli mängides mäele,
lusti lüües lootsikusse,
karates tuli kaldaasse.
Sain nüüd maasik muile maile,
ilus lille eemale,
20. kaunis lille kaugele,

nüüd ep saa silku silma näha,
kiisaleent ei keele katsu.

Emäkene, memmekene,

isakene, taadikene,

25. kui olin isakodussa,

kasvin taadi kammerisse,

kui mina aidateeda käisin,

kepsin kelderि radasid,

mis mul pāha puutunesse?

30. Pea puutus sealihasse,

käed kuivisse kalusse,

jalad alta ahvenisse,

hõlmad õllepoolikusse,

varvad viinaveerandisse.

35. Sain mina maasik muile maile,

ilus lille eemale,

kaunis lille kaugeele,

kui mina käisin aidateeda,

kepsin kelderি radasid,

40. mis mul pāha puutunesi?

Pāha mul [puutusid] pärnaoksad,

jalgu need jalakajuured,

hõlmad veeveerandisse.

Oh minu ema, ellakene,

45. oh minu isa, taadikene,

eks sa mulle ütelenud:

«Oh minu tütar, tillukene,

ää mine meeletu mehele,

ära joose joodikule,

50. kõnni kõrtsilakartile!

Joodikul põle rahada,

kõrtsikäijal kopikuda.

Ära joob härjad, ää hobuse,

ära lakub laugud ruunad,

55. kõrtsi pannud kõrbikese,

ära joond kuued, ää kasukad,

ää joond kindad, ää kübarad.

Lääb ta kodu kurjal meelet,

ahju ette alval meelet,

60. võtab piitsal piitsutada,

roosavarsil rooki naista.

Pihta käivad piitsahoobid,

käevarde varrehoobid.»

Laulnud Mari Bertens («Vainu tädi»), 74 a. vana, Kõlga-Jaani kihelkonnas, Soosaare vallas 1906. a. Üles kirjutanud J. Simm ja P. Reisik (EUS III 656 (12) ja 558/60 (28)).

78. HEA JA KURI MEES.

Kuusalu.

piu accel

1. Neit - si - ke - ne, noo - ru - ke - ne,
= 2,3,4,7,8,10.

neit - si - ke - ne, noo - ru - ke - ne.

5-6. Pil - li - ga pa - nen ma - ga - ma,
= 9.

pil - li - ga üü - an ü - les - se.

Neitsikene, nuorukene,
kas lubad minule tulla?
Ei ma vii sind einamaale,
kulla kalli kaare piale.

- 5. Pilliga panen magama,
pilliga üünan ülesse.
Panen pilli pia alla,
kandli kambri lae alla;
ommikul üünan ülesse,
- 10. vōtan pilli pia alta,
kandli kambri lae alta:
«Tōuse, lill, ja lüpsa lehma,
valgepia, juoda vasika!»

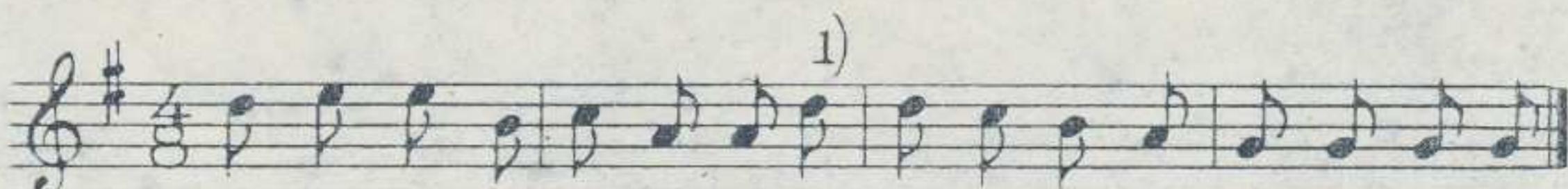
- 15. Kui sina teisele mihele lähed,
sie viib sind siis eenamaale,
kulla kalli kaare piale.
Piitsaga paneb magama,
paneb piitsa pia alla,
kaika kambri lae alla;
- 20. ommikul üüb ülesse,

võtab piitsa pia alta,
kaika kambri lae alta:
«Tōuse, lits, ja lüpsa lehma,
vanamoor, juoda vasikat!
25. Vanataat aab veiksed välja.»

Laulnud Anna-Liisa Kristal, 47 a. vana, Kuusalu kihelkonnas,
Könnu vallas, Vanakülas 1912. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg
(EÜS IX 803 (8) ja 754 (84)).

79. KURI MEES.

Peetri.

1-2. On see meesi, mis minula, on see kaasa, mis kanale!

1) var.

On see meesi, mis minule,
on see kaasa, mis kanale!

Tuleb kõrtsista koduje —
kodu kõik kurjakirjevele,

5. tuba kõik tuulte valule.

Viskab sukad sõnnikulle,
kingad keskepõrmmandule.

Kui ei võta marja maasta,
ani ei ahjule lauta —

10. tappa oli toodud tomingane,
pingi alla pihlakane,

re'e alla remmelgane —
võttis andis piki pihta,

piki pihta, servi selga,
15. lapi laudaluida mööda.

Turi siis tundis tominguid,
selga vaene vahterida,

piht aga peenida pajuda.

«Küll mina tunnen, naesukene,
20. küll mina mõistan nahka võtta,
maetsen pannalde maguda.»

Tuli aga ruttu rusikas,
käredasti käänas kämmalt,

- lendas leibade labidas:
 25. «Veelaks ahi algamata,
 kangaspuid on katsumata!»

Laulnud Mart Erbst, 53 a. vana, ja Mart Tiisvald, 70 a. vana,
 Peetri kihelkonnas, Mäo vallas, Palu mõisas 1911. a. Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS VIII 507 (114) ja 759/60 (364)).

80. ÄRA MINE ILUSALE MEHELE!

Karksi.

1. Nei-u-kei-se, noo-re-kei-se, nei-u-kei-se, noo-re-kei-se.

- Neiukeise, noorekeise,
 otsi ära ilmast ilusta
 ega vallast valgeeta,
 kihelkonnaste kenata!
 5. Ilus miis oo eemalt näätä,
 valge oo kavest valate —
 kuri tääd temä süäda,
 kurat temä kombeeida.
 10. Kōrd tal sehen sitikida,
 massa all tal mardikita,
 kopsu all elukuradi.
 Süä oo suuri sirgeelle,
 käe valju valgeelle,
 kōrgil oo kōva rusigu.
 15. Seni oid süänd sülena,
 kand ta käse kaukeenna,
 seni ku naine võttamede,
 tinarinind tal tingimede,
 valgepää valatemede.
 20. Ku sai naine jo võetu,
 valgepää valadedu —
 vällä tule süä sis sülesta,
 käe kargas kaukeesta.
 Neiukeise, noorekeise,
 25. minge mustale mihele!
 Miis oo musta, miil oo tarka,
 miis musta tege tareta,
 miil tal katab katussida,
 mure muida ooneeida.

Laulnud Kadri Kukk, 66 a. vana, Abja rajoonis, Lilli külanõukogus, Aniste külas [= Karksi kihelkonnas] 1960. a. Üles kirjutanud H. Sirmais ja R. Praakli (RKM II 104, 369 (106) ja 95, 466/7 (24)).

81. MIKS EI MULLU TULNUD?

Otepää.

do² 1. O-les si-na muis-te, joe - da.
mul - le tul - lu, joe - da,
ui- lui - lu, mul-le tul-lu jo.

Oles sina muiste mulle tullu,
joeda,
ma oles sulle tare tennu,
partsimunast paari pannu,
animunast ahju tennu,
5. uibuossest usse tennu!

Laulnud perenaine Üts, 45 a. vana, Otepää kihelkonnas, Päidla (Neruti) vallas 1908. a. Üles kirjutanud A. Kiiss ja E. Eisenschmidt (EÜS V 139 (14) ja 15 (14)).

82. MIKS EI MULLU TULNUD?

Kanepi.

MM ♩ = 174
fa¹ 1. O-les si-na in - ne, jo - e - da,
mul-le tul-nu', jo - e - da, mul-le tul-nu',

ai lii , mul - le tul - nu' jo.

Oles sina inne, joeda, mulle tulnu', joeda,
mulle tulnu',
ai lii, mulle tulnu' jo,
ma les sulle ammu | kambre tennü':
kanamunest | kambre tennü',
pardsimunest | paari' pannu',
5. rästämunest | rästäsvihu,
tedremunest | trepi tennü',
sisse säädnü' | siidisängu.

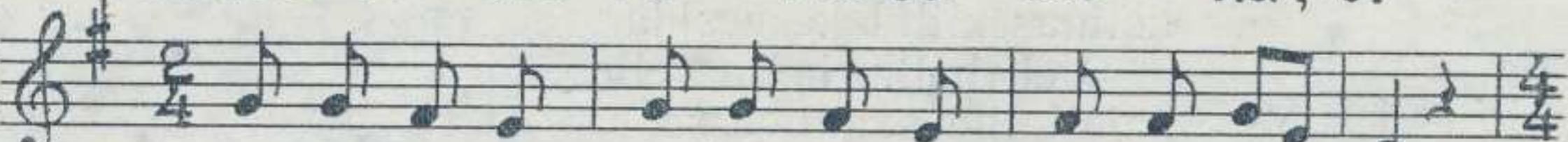
Laulnud Hella Keem, 44 a. vana, Tartu linnas 1959. a. Laulu õppinud
Miina Lehelt Kanepi kihelkonnast, Kooraste vallast, Karsti külast. Helilindis-
tatud Kirjandusmuuseumis (RKM, Mgn. II 249d).

83. MIKS EI MULLU TULNUD?

Otepää.

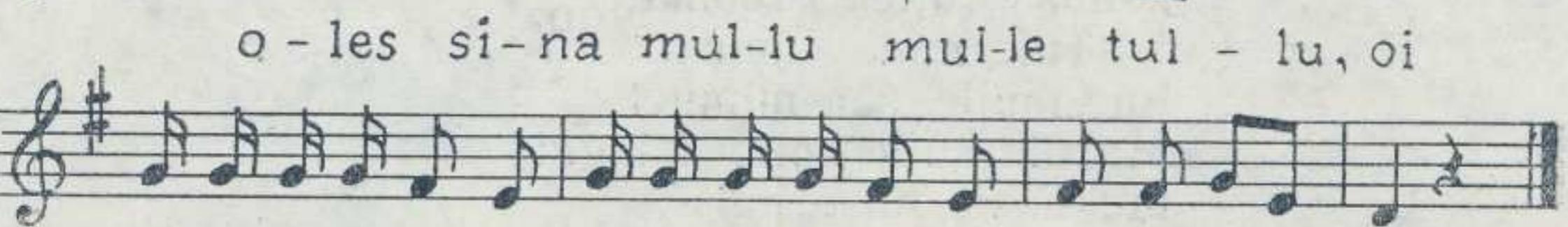
1-2. Ma - ri mu - ra Ma - da - lee - na, oi

Ma - ri mu - ra, Ma - ri mu - ra Ma - da - lee - na,

o - les si - na mul - lu mul - le tul - lu, oi

o - les si - na mul - lu, o - les si - na mu - lu mu - le tul - lu!

Mari mura Madaleena,
oles sina mullu mulle tullu,
ma oles sulle tarō tennü,
oles ammu aida tennü,

5. aida tennü animunesta,
paari pannu partsimunesta,
trepi tennü tedremunesta!

Laulnud Johan Liin, 53. a. vana, Otepää kihelkonnas, Vastse-Otepää vallas 1908. a. Üles kirjutanud A. Kiiss ja E. Eisenschmidt (EUS V 154 (83) ja 78 (83)).

84. KOLM AITA.

Tarvastu.

1-2. Meid ei vōta nii-gi poi-si, ra-ha ei an-na nii-gi ransi.

Meid ei vōta niigi poisi,
raha ei anna niigi ransi,
kopikat ei niigi koera —
meid küll vōtva Võnnu poisi,
5. raha andva Rannu poisi,
kopikat Kariste poisi.

Tule mulle, neiu noori,
tule mulle, saa minule!
Mul on kolmi aedakesi:
10. üits om rünnatu rügia,
tōine tambit tatterida,
kolmas kiilut kesvesida.

Veli hellä, hellä velle,
saie sulle saanuvesse,
15. jäie sulle jäänuvesse,
sul oli kolmi aedakesi:
üits oli hiirede ilatse,
tōine kassedekarate,
kolmas rottede roomate.

Tule mulle, neiu noori,
tule mulle, saa minule!
Ma tuu sulle kolmi känga:
üte luise, tōise puise,
kolmande kivistekänga.

Veli hellä, hellä velle,
saie sulle saanuvesse,
jäie sulle jäänuvesse,
es saa paari pastelida.
Kui said paari pastelida,
30. niigi kolmest kokku pantu:

otsen om oravenahka,
vahel om vasikanahka,
keskel kirju koera nahka.

Laulnud Liis Rõõm, 80 a. vana, Tarvastu kihelkonnas, Vana-Suislepi vallas 1912. a. Üles kirjutanud J. Müür (EÜS IX 361 (23) ja 336/7 (99)).

85. KOLMED KINGAD.

Jõhvi.

The musical notation is for a soprano voice. It consists of two staves. The first staff shows a melody with a mix of eighth and sixteenth notes, divided into measures 1 and 2 by vertical bar lines. The second staff shows a simpler melody with eighth notes, divided into 1) var. and 2) var. by vertical bar lines. Below the staves, the lyrics 'Nei-u - ke-ne, noo-ru-ke-ne...' are written, with a bracket underlining the first two syllables of the first line.

Alguses rohkem sol kui re.

Neiukene, nuorukene,
kirjapihta pienikene,
mis sa tõrgud mulle tulles,
mulle tulles, mulle saades,
5. mulle nuorile mehile,
saapaalle sirgeelle,
vaskivüe ja vammuksele?

Ma tuon sulle kolmed kingad:
ühed luised, teised puised,
10. kolmandad õbetud kingad.
Luised tuon mina luuda käia,
puised piku puuda käia.

Neiu kuulis, kohe kostis:
«Saan olema, saan elama,
15. ei saa paari paskelida.
Nina peal on nirginahka,
kannas kirju koera nahka,
sõrvas sõnni siku nahka,
ormades obusenahka,
20. tall' all tallitäku nahka.

Laulnud Jüri Ploom, 84. a. vana, Jõhvi kihelkonnas, Voka vallas,
Toila külas 1909. a. Üles kirjutanud P. Penna ja A. Sildnik (EÜS VI 877
(27) ja 940/1 (55)).

86. POISS LOODUD PETJAKS.

Vändra.

1-2. Ä - ra u - su, ä - ra u - su,
ä - ra u - su ui-su jut-tu, ui-su jut-tu, poi-si jut-tu.

Ära usu :/ uisi juttu,
uisi juttu, poisi juttu —
poiss on loodud :/ petijaksi,
petijaksi, püüdejaksi.

5. Petab üysi :/ pimedassa,
vannub ära valgeessa.
Petab äia :/ petab ämma,
petab piine pereneiu,
lubab tuua :/ sitsipölle,
10. sitsipölle, siidipölle,
paelad pikad :/ Paideesta,
lindid laiad Lihulasta.
Nüüd on peetud :/ äiad, ämmad,
peetud piined pereneiud.

Laulnud Mart Tetsmann Vändra kihelkonnas 1893. a. Üles kirjutanud
J. Peterson (H II 47, 676 (42)).

87. POLE RIIDEID KOSJA MINNA.

Lääne-Nigula.

Allegro moderato

1) 2) 3) 4)

1-4. Oh se - da uh - ket Pii - bu Mar - ti,
kord tal o - li kos - ja minna, ei pō - le rii - et

sel - ga pan-na, kuub o - li kü - last kuu-la - tud.

1) var.

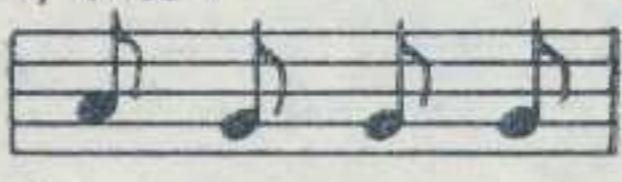

2) var.

5)

3) var.

4) var.

5) var.

Oh seda uhket Piibu Marti,
kord tal oli kosja minna,
ei põle riiet selga panna:
kuub oli külast kuulatud,
5. voo oli väljast vaadetud,
sukad teiste sugulaste,
nuga oli teiste noortemeeste,
tupp oli teiste tuttavate.

Laulnud Jaan Krüger, 30 a. vana, Lääne-Nigula kihelkonnas,
Taebla vallas, Kedre külas 1912. a. Üles kirjutanud C. Greek (EÜS IX 382
(10) ja 425 (37)).

88. MIKS POISS EI VÖTA!

Kodavere.

MM $\frac{2}{3}$ = 202

do^{#2}

Oh si - na Mi - ku, si - ku Mi - ku,

ü - le sil - la si - a Mi - ku, miks si - na Mi - ku

mind ei vöt - nud? Kas ma tüd - ruk tööd ei tei - nud,

A musical score for a traditional song. The music is written in four staves of G major. The first staff uses a 3+4/8 time signature, with lyrics "kas ma kan-gastei" and "ku - du-nud,". The second staff uses an 8/8 time signature, with lyrics "kas mu jalg ei" and "tal-land lau-da, kas mu vokk ei". The third staff uses a 2/8 time signature, with lyrics "ket-rand lönga? Oh si-na Mi-ku, si-ku Mi-ku.". The fourth staff uses an 8/8 time signature, with lyrics "si - ku Mi - ku, si - a Mi - ku!". The lyrics are in a mix of Latvian and German words.

Oh sina Miku, siku Miku,
üle silla sia Miku,
miks sina Miku mind ei võtnud?
Kas ma tüdruk tööd ei teinud,
5. kas ma kangast ei kudunud,
kas mu jalga ei talland lauda,
kas mu vokk ei ketrand lõnga?
Oh sina Miku, siku Miku,
siku Miku, sia Miku!

Laulnud Rosalie Tark, 63 a. vana, Kodavere kihelkonnas, Kallaste linnas 1954. a. Üles kirjutanud H. Tampere (RKM II 57, 441 (3)).

89. EI ÜHT NAIST.

Vigala.

A handwritten musical score for soprano voice. The key signature is one sharp, indicating G major. The time signature is common time (indicated by '4'). The tempo is marked as MM = 144. The vocal line consists of eight measures of eighth-note patterns. Below the music, the lyrics are written in a cursive script: "Oh me ü - hūd te - o - ven-nad ja me kal-lid ka-su-ven-nad."

Oh me ühüd teovennad
ja me kallid kasuvennad,
ühtü sööme, ühtü joome,

ühtü ostame obuse,
5. margu maksame rahada —
ei või ühte naista võtta.
Teine võtab teise naise,
teine teise eide tütre,
teine teise taadi tütre,
10. teine Kaie, teine Maie.

Võta sa Maie, ma võta Kaie,
võta sa Maie marjasmaalt,
ma võta Kaie karjasmaalt.
Mai oli madal marju nopma,
15. Kai oli kaval karjas käima.

Laulnud Jaan Tohver, 88 a. vana, Vigala kihelkonnas, Velise val-
las, Kurevere külas 1929. a. Üles kirjutanud E. Oja ja E. Treu (ERA III 2,
341 (318) ja ERA II 17, 838).

90. PRUUDI HOIDMINE.

Kadrina.

1-4. Ei mi - na üt - le ü - he - le - gi,
e - ga kiit - le kel - le - le - gi, hoop - le hul - ga
rah - va - al - le, riid - le Rii - a är - ra - del - le.

Ei ma ütle ühelegi,
ega kiitle kellelegi,
hoople hulga rahvaalle,
riidle Riia härradele,
5. kus ma pean oma pruudi,
kasvatelen oma kaasa,
kudas teda süles kannan,
mis ma temal ette panen.
Jaanipäeval kohvi joodan,
10. pärast jaani sõsterdega,

sügisel sealihaga,
talvel püüli temal teen,
kevade jäeb oma osale.

Laulnud Leenu Montag Kadrina kihelkonnas, Undla vallas, Imastu küljas 1913. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EÜS X 2541 (100) ja 2748 (355)).

91. KARDAB NOORE NUTTU.

Harju-Jaani.

1) Vō-tak-sin ma nai-se noo-re, kardannoore nu-te-mai-e.

2) var.

2) var.

Laulis kindlas $\frac{2}{4} \left[\begin{smallmatrix} 4 \\ 8 \end{smallmatrix} \right]$ -rütmis.

Võtaksin ma naise noore,
kardan noore nuttemaie,
kätki tappa toodavada,
vibu parde pandavada.
5. Kätki on tua tüliksi,
vibu silmapistijaksi:
puhu tema pistab äia silma,
puhu tema pistab ämma silma,
nau käikseed käristab.

Laulnud Mari Jalg, 74 a. vana, Harju-Jaani kihelkonnas, Peningi vallas, Pikavere külas 1912. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS IX 836 (19) ja 906 (108)).

92. SIIDI HOOSTE SILMAD.

Kuusalu.

Tempo di Polka

A musical score for soprano voice in G major, common time. The vocal line consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are: "Pei-u-ke-ne, poi-si-ke-ne, kui si-na lä-hed kos-ja-mai-e." The music is written on a single staff with a treble clef, a sharp sign indicating G major, and a common time signature.

1-2 Pei-u-ke-ne, poi-si-ke-ne, kui si-na lä-hed kos-ja-mai-e.

Meestetoon. Rõhutati iseäranis \swarrow -ga märgitud kaheksandikke. Enamasti lõi laulja sel kohal jalaga kõvasti vastu maad. Viis kannab «meestetooni» nime. Meestetoonide tundmärkideks on $\frac{2}{4}$ takt ja elav tempo. Seejuures on need viisid tüsedad, «jämedate joontega tömmatud» ja tuletavad tihti lihtsaid «aidu-raidu» viise meelde. On aga ka õrnema loomuga meestetooone (vaata Ann Birk). Kuid ikkagi — $\frac{2}{4}$ takt ja rutuline tempo. Tihti vastavad tüsedale viisile ka «tüsedad» lauluread.

Peiukene, poisikene,
kui sina läed kosjamaie,
naista nuorta noudemaie,
teista puolta püudemai,
5. siis siu siidil uoste silmad
ja pane kuldal uoste kulmud,
täkku reied rongastesse.
Siis sina kolbad koduväiksi,
äia, ämma omakseksi.

Laulnud Jaan Kleesment, 62 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kiiu vallas, Salmistu külas 1911. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS VIII 2506 (45) ja 1429 (6)).

93. VÖTA NAINE TÖÖLT!

Haljala.

Mi-nu hel-la venni-ke-ne...

Minu ella vennakene,
ära püüa pühalla naista,
katsu ei kallilla ajala!
Kõik pürjad pühad ilusad,
5. kaud on kallilla ajala.
Pesetud on sigade silmad,
kasitud on koera kõrvad,
saadik selle neiu silmad,
kelle meel teeb meesta saada,
10. abikaasale asuda.
Minu ella vennakene,
vali naine varda päältä,
sihi naine sirbi päältä,
katsu heinakaare päältä!

15. Kui läääb heina niitemaie,
siis sina karga katsumaie,
kas on kaare kaunikene;
kui läääb reie peksemaie,
siis sina karga katsumaie,
20. kas on vali varta lööma;
kui läääb vihku leikamaie,
siis sina karga katsumaie,
kas väänab vihud väledad,
või köidab kubud koledad,
25. paneb parvese parajad.
Kubu saab küü koguda,
äia hästi riimutada,
nadu napata süleje.
Küdi rikub küllekondid,
30. äia rikub ärjapaari,
nadu katkestab enese
virve vihku viieessa,
kulla kubu kandeessa.

Laulik ei suutnud järgne pidada, nii et raske oli korralikult üles tähendada.

Laulnud Liisa Kaldrik, 78 a. vana, Haljala kihelkonnas, Vihula vallas, Kandle külas 1905. a. Üles kirjutanud P. Penna ja K. Luud (EÜS II 760 (158) ja 698/9 (195)).

94. OPETUS KOSILASELE.

Karksi.

MM ♫ = 270

1-4. Näi-u, näi-u, ol-ge pris-si, näi-u, näi-u,
sel-le noo-re - le i - ä - le, sel-le noo-re-

ol - ge pris-si, ka - o noo - re, käi - ge kars,
- le i - ä - le, sel - le väär - si - le vä - el!

Näiu, näiu, olge prissi,
kao noore, käige kars(i)
selle noorele iäle,

5. selle värsile väele,
 kabu karsi terveelle!
 Mōni suiub sukekesta,
 mōni paanib pastelida,
 mōni vaalib val'leeida
 teile tulla, mulle minnä,
 10. teile tulla kos'suelle,
 mulle minnä tiid küsüme.
 Oo mu nuuri vellekene,
 kui sa lähät kos'suelle,
 tule meile tiid küsüme,
 15. tule meile, me juhademe!
 Mine sinna kos'suelle,
 kunnes viksi viipangi —
 viil oli viksip vii vedäje;
 kun oli karsi taarikannu —
 20. viil oli karsip kannust jooja!
 Minnäk ärä uniste usse,
 tahmaste tare lävele,
 mine sa usinde usse,
 tarkade tare lävele!
 25. Usinde ussi pühitu,
 tarkade tare aritu,
 uniste ussi mudane,
 tahmaste tare rabane.
 Mine sõnna kos'suelle,
 30. kunnes sirge sarapmōtsa —
 sääl sehen iluse näiu!
 Ut's oli üliiluse:
 punapōske, peenü uule,
 valge pää, vahajuuse,
 35. lumekakutse käüse.
 süsimusta kuuvesellä.
 Sii näiu sinu perälta,
 sii kabu sinul kasunu.

Laulnud Mai Arak, 80 a. vana, Karks i kihelkonnas, Karksi vallas
 1922. a. Ules kirjutanud A. Johanson (ERA, Fon. 336c ja E, StK 15, 37 (30)).

95. TUNNEN TUIMA.

Ridala.

Moderato

1-2. Kust mi - na tun-nen tui - ma nei - u,
 kust mi - na tun-nen tui - ma nei - u, nä - en nä - sa -
 - ka o - le - vat, nä - en nä - sa - ka o - le - vat.

Kust mina tunnen tuima neiu,
 näen mina närsaka olevad?

Sest ma tunnen tuima neiu,

näen ma närsaka olevad:

5. tuimal neiul tukka pikkä,
 laisal neiul lakka pikkä,
 vedelal on võö vallali,
 val'lul varvad väl'lapoole.

Laulnud Mihkel Vann, 66 a. vana, Ridala kihelkonnas, Võnnu vallas, Liiva külas 1911. a. Üles kirjutanud C. Greek ja J. Muda (EÜS VIII 440 (50) ja 414 (140)).

96. KARDAB KURJA NAIST.

Põltsamaa.

1-2. Vai, vai, vai et võ - taks nai - se — kui saan kurja
 kus te - ma pa - nen, vai, vai, vai, vai, vai, vai, vai!

Vai-vai-vai, et võtaks naise —
 kui saan kurja, kus tema panen,
 vai-vai-vai-vai
 vai-vai-vai!

Kui panen sängi, sääl tema sipleb,
 kui panen hälli, sääl tema ähib,
 5. kui panen ahju otsa peale,
 sealt tema kuri kukub kolde.
 Sääl tema käpad kärvaksid ja
 sõrmed ära põleksid.
 Pulmas on tema punane ja
 10. varrul hästi vagune.
 Minga nurka, nurjatumad,
 aja äärde, armetumad!

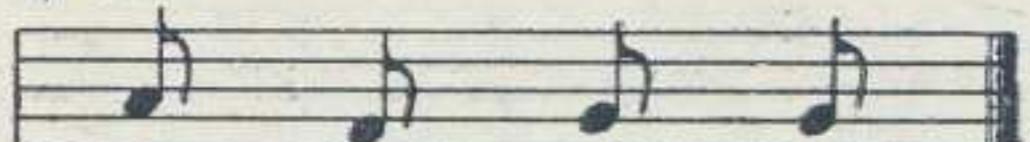
Laulnud Jüri Lukk, 79 a. vana, Põltsamaa kihelkonnas, Adavere
 vallas 1912. a. Üles kirjutanud O. Siiak ja H. Einer (EUS IX 573 (28) ja
 549/50 (44)).

97. KURI NAINÉ.

Ridala.

1-4. O - leks a - ga mul u - nes öö1 - dud,
 tuk - ku - des mul tea - da an - tud, et pi - din saa - ma
 san - di nai - se, mus - ta - kul - mu, kur - ja nai - se.

1) var.

Oleks aga mul unes ööldud,
 tukkudes mul teada antud,
 et pidin saama sandi naise,
 mustakulmu, kurja naise.
 5. Valge läks vara magama,
 võttis oma ilbud ümberä,
 oma kaltsud kaendelussa,
 ma jäin maha nuttema,
 nuttema ja vaatema,
 10. mul jäi põldu kündemata,
 odratükk jäi lõikamata.

Laulnud Jaan Koplik, 36 a. vana, Ridala kihelkonnas, Sinalepa vallas, Puise külas 1912. a. Üles kirjutanud C. Kreek ja M. Bormeister (EÜS IX 391 (28) ja 473 (96)).

98. TILLUKE NAIN.

Põlva.

1-2. Ä - ra si - na vōt- ku pik - kä naist,

pikkei pai-nu pin-gi - le, ä - rä si - na vōt- ku

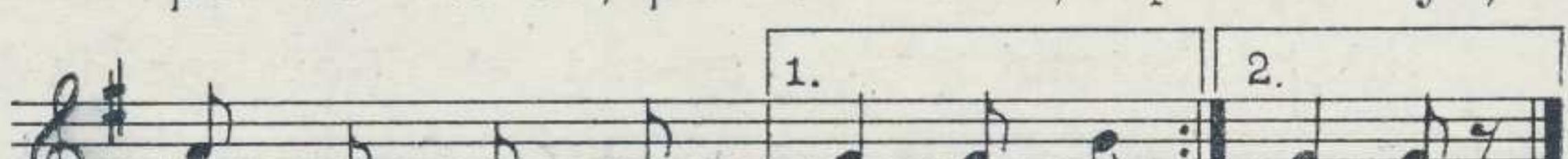

pik - kä naist, pikkei pai-nu pin - gi - le. Ai

1)

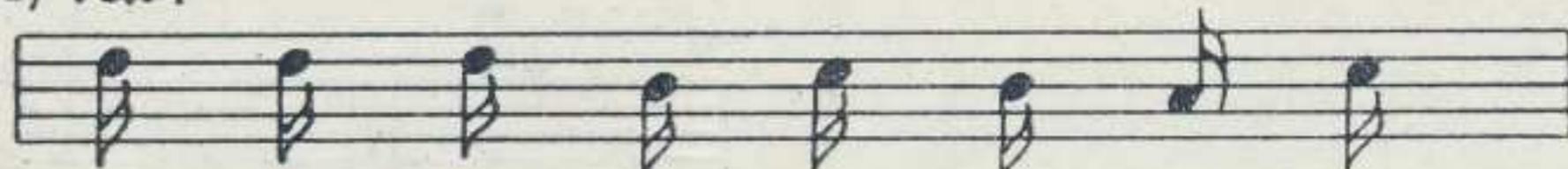

pa - re - mu - sō, pa - re - mu - sō, pih - hai - ja,

- tuh-hai - ju - ti ral - la, ai ral - la.

1) var.

pa - re - mu - sō, pa - re - mu - sō

2) var.

pa - re - mu - sō, pa - re - mu - sō

3) var.

pa - re - mu - sō, pa - re - mu - sō

Ära sina võtku pikkä naist,
pikk ei painu pingile!

Oi paremusō, paremusō, pihhaijaa,
tuhhaijuti ralla.

Võta naine väikene,
tsiasōra suurunō,
5. tsiasōra suurunō,
lambahanna laiunō,
lambahanna laiunō,
kitsekōrva korunō.

10. Naine läts mōtsa karja saatma,
kattō kastōhaina sisse.

«Sepä Piiter, sellikene,
tii mul raudnō rehäke,
rehitse mino naan'e välja,
panō ahjo otsalō!»

15. Ritsik teda maha ai,
prussak tedä ärä sei.

Laulnud Alice Porosson, 60. a. vana, Põlva rajoonis, Mooste kūlanõukogus [= Põlva kihelkonnas] 1957. a. Üles kirjutanud S. Porosson (RKM II 65, 494/5 (4)).

99. TILLUKE NAINE.

Räpina.

The musical notation consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature (4). It features eighth-note patterns. The second staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature (4). The third staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature (4). The lyrics are written below the notes:

1. Mul o - li nae - ne, mul o - li nae - ne
mul o'll nae - ne na - tu - ke - ne,
mul o'll nae - ne na - tu - ke - ne, hüä - häh.

string.

Mul ol'l til'lö naasekene,
hüä - häh,
kaotsist ta jäi kastehaina,
uppu ta ära ubalehte.

- Oh mina vaene, kos mo naine?
5. Tei mina til'lö rehakese,
vali vaskevarvakese,
sää'l mina otse urvikalla,
sää'l mina käve käpikalla —
es ma es lövva kostki tedä.
10. Külärahvast palsi mina:
«Otske mo til'lö naisekene,
ma teil massa pal'lö rahha!»
Es na es lövvä kostki tedä.

Laulnud Juula Toriland, 50 a. vana, Räpin a kihelkonnas, Räpina vallas, Naha külas 1912. a. Üles kirjutanud A. O. Väisänen ja R. Tamm (EÜS IX 1358 (342) ja 1445/6 (27)).

100. VANAPOISID.

Muhu.

Va-nad poi-sid, val-jud poi-sid, pä-ra-tu-mad
pi-kad poi-sid, ar-mu-tu-mad hal-bid poi-sid,
nad taht-vad nai-se - ta e - la - da.
il - ma kaa-sa - ta ka - su - da

Vanadpoisid, valjud poisiid,
päratumad pikad poisiid,
armutumad halbid poisiid,
nad tahtvad naeseta elada,
5. ilma kaasata kasuda.

Laulnud Georg Kipper Muhu kihelkonnast, Hellamaa vallast, Lalli külast 1921—1932. a. vahel. Üles kirjutanud C. Kreek (TMM).

101. ÖÖSI ÜKSI.

A.

Kuusalu.

Veeretades

1) 2)
1-2 Üö tu - leb pi - me - ja jou - ab
ja tu - leb on - nis oh - tu - ka - ne.
1) var. 1) var
2) var. 3) var 4) var

B. (= A variatsioon)

Karjatoon.

1)
1-2. Üö tu-leb pi-me-ja jouab ja tu-leb on-nis oh-tu-ka-ne.
1) var.

Üö tuleb, pimeja jouab
ja tuleb onnis ohtukane,
viereb videlikkukane.
Ohta tuob oled tubaje,
5. videlikku vieb magama.
Eit läeb taadiga magama,
ode läeb oma mihega,
vend läeb nuore nuorikuga,
mina üksi üödä viedan.
10. Mina nuttes nurga puole,

aletses aseme puole.
 Kieran seljä, leian seinä,
 kieran külje, leian külmä,
 vottan kirbuga konella,
 luttigaga lüüa lusti.
 Kirp on korki, ei konele,
 luttik laia, ei lüö lusti.

15.

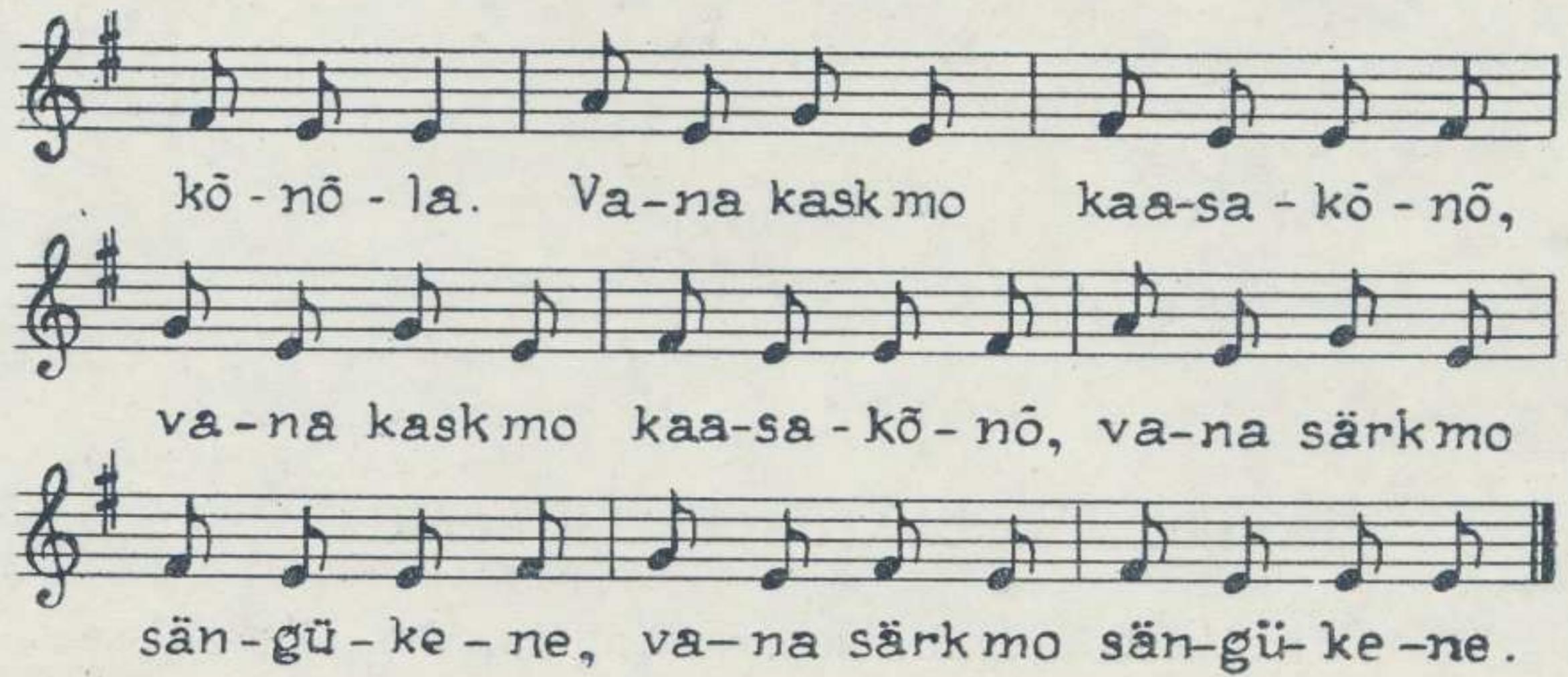
Laulnud Miina Kempmann, 66 a. vana, Kuusalu kihelkonnas,
 Kolga vallas, Juminda külas 1911. a. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg
 (EÜS VIII 2524 (121—122) ja 2076 (373)).

102. ÖÖSI ÜKSI.

Kanepi.

MM $\text{♩} = 240$

Lät-si ma lōu-ka-lō ma-ga-ma
 lät-si ma lōu-ka-lō ma-ga-ma,
 lu-ti-ki-de-ga lus-ti pi-dä-mä,
 lu-ti-ki-de-ga lus-ti pi-dä-mä.
 Lu-tik ol-li laisk, es lau-su' sön-na,
 lu-tik ol-li laisk, es lau-su' sön-na,
 kirp ol-li kōrk, es kō-nō-la, kirp ol-li kōrk, es

Lätsi ma lōukalō magama,
lutikidega lusti pidämä.

Lutik olli laisk, es lausu' sõnna,
kirp olli kōrk, es kōnōla.

5. Vana kask mo kaasakōnō,
vana särk mo sängükene.

Laulnud Miina Morel, 79 a. vana, Rõuge kihelkonnas, Saaluse vallas
1932. a. Laul pärit lauliku sünnikohast Kanepi kihelkonnast, Erastvere val-
last. Üles kirjutanud H. Tampere (ERA III 7, 54 (21) ja II 56, 91 (1) / ERA,
Fon. 359-c).

ПЕСНИ О СВАТОВСТВЕ И БРАКЕ.

67. Сон. Угадайте, что мне ночью приснилось! Береза и ель были на дороге в амбар, черемуха перед избой, высокая рябина на траве. Как это понимать: береза и ель — тесть и теща, рябина — жених и черемуха — девушка.

68. Супруг далеко. Зачем я буду петь, если нет здесь моего супруга! Мой супруг далеко (в Голландии). Пусть ветер отнесет ему привет!

69. Не пойду замуж в своей деревне. Дома сваты из трех мест: из Вильянди, из Таммику и из своей деревни. [Обычно песня заканчивается решением не выходить замуж в своей деревне, потому что всё плохое узнавали бы дома.]

70. Выйду за того, для кого создана. «Выходи за меня, девушка! У меня двор из яблонь, загон для скота из сукна». — «Не пойду за тебя, пойду за того, для которого создана, хотя бы забор был из хворостин, ворота из розог.»

71. За того, кто нравится. Матушка, не отдавай меня богатому. Когда умрут свекор и свекровь, то зарежут скот, брат мужа уведет лошадь, сестра мужа уведет овец. Выдай меня за того, кто нравится! Если будет счастье, то будем жить, если будет здоровье, будем работать.

72. За бедного. Кто хочет выйти за бедного? Я должна выйти за бедного, буду вязать ему варежки и шить рубашки. Варежки у бедного мужа будут пестрые, рубашки красивые.

73. Из леса замуж. Что будет с сиротой? Из леса отдаут замуж, деревья будут гостями на свадьбе.

74. Как я пойду за старого? Лежа рядом со стариком, сбоку холодно, за спиной стена. Когда я целую молодого — как будто целую теплый хлеб.

75. Муж не дает расти. В родном доме я росла и каталась, как яйцо по траве. Муж не давал расти, а спрашивал каждый месяц новый кафтан, каждую неделю по четыре рубашки.

76—77. Муж — пьяница. Не дай бог достаться пьянице! Пропьет быков и лошадей, кафтаны и шубы. Пошел он в

Пярну за солью, в каждой корчме что-нибудь оставлял. Я пошла искать мужа — долги записаны на винной и пивной бочках.

78. Хороший и злой муж. Обещаешь ли, девушка, выйти за меня? Я не поведу тебя на сенокос; музыкой буду тебя укладывать спать и будить. А выйдешь за другого, будут тебя укладывать и будить плеткой.

79. Злой муж. Когда мой муж приходит из корчмы, бьет меня за всякое дело (если не повесила чулки сушиться, не затопила печь и т. д.).

80. Не выходи замуж за красивого! Приятно видеть красивого мужчину издали, но сердца его не знаешь. Пока не взял себе жену, прячет свое сердце и руки держит в карманах, а потом показывает свою злость и бьет. Некрасивый человек — умный и заботливый.

81—83. Почему не пришла в прошлом году? Я бы из куриного яйца сделал комнату, подготовил бы шелковую постель.

84. Три амбара. Выходи за меня, девушка! У меня есть три амбара: один полон ржи, другой — гречихи, третий — ячменя. Когда девушка вышла замуж, в амбарах красовались только мыши. [Продолжается песней «Три пары башмаков», см. № 85.]

85. Три пары башмаков. Выходи за меня, девушка! Я принесу тебе три пары башмаков: костяные, деревянные и серебряные (каменные). Когда девушка вышла замуж, не получила даже пары поршней.

86. Парень — прирожденный обманщик. Не верь словам парня — парень прирожденный обманщик. Обещает принести шелковый передник, а потом всё забывает.

87. Нет одежды, чтобы посвататься. Ох этот важный Пийбу Марти! Когда пришла пора свататься, одолжил на деревне одежду.

88. Почему не берет в жены? Почему Мику меня не берет? Разве я не работала, я наткала много сукна.

89. Жены разные. Мы все вместе работаем на барщине, вместе едим и пьем, но каждый берет себе другую жену.

90. Бережет невесту. Не скажу я никому, где я берегу и воспитываю свою невесту.

91. Боится плача молодухи. Я бы взял себе молодую жену, но боюсь, что она будет плакать. Когда принесут в избу колыбель, это всем будет мешать.

92. Укрась глаза лошадей шелком. Когда поедешь свататься, укрась лошадям глаза шелком и золотом, тогда будешь годиться в зятья.

93. Бери жену с работы. Не бери себе жену во время праздников, тогда все бывают красивые. Промыты глаза у сви-

ней и собак, а тем более промыты глаза девушки, которой хочется замуж. Возьми себе жену от серпа и цепа!

94. Наставление жениху. Когда пойдешь свататься, зайди к нам, чтобы узнать дорогу. Иди свататься туда, где чистые ведра и кружки для кваса. Тот, кто их носит и из них пьет, еще чище. Иди туда, где двор подметен, там трудолюбивые девушки.

95. Знаю туповатую девушку. У туповатой девушки длинный вихор, у ленивой девушки распущен пояс.

96. Боится злой жены. Я бы взял себе жену, но боюсь злой женщины. Положу ее в постель — она будет там барахтаться, положу ее на печь — упадет в очаг.

97. Злая жена. Если бы мне хоть во сне сказали, что получу себе злую жену! Она рано легла спать, взяла на себя все тряпки — я остался плакать.

98—99. Крошечная жена. Не бери себе в жены большую женщину, она не поместится на скамейке. Возьми маленькую жену! Жена пошла провожать стадо, потерялась в полевице. Я попросил кузнеца сделать мне грабли, чтобы мог выграбить жену из травы. Положил ее на печку сушиться, сверчок согнал ее оттуда.

100. Холостяки. Холостяк хочет жить без жены. [Фрагмент.]

101—102. Ночью один. Все ложатся спать со своими женами, а я ночью один. Поворачиваю спину, нахожу стену, ложусь на бок, встречаю холод. Разговариваю с блохой, шучу шутки с клопом, но они горды, не говорят со мной.